



OSLO, NORVÉGIA TIGRISVÁROSA

Norvégia mindenekelőtt a lenyűgöző természeti csodái miatt vált az utazók egyik kedvenc célállomásává. *Fazakas László* mutatja be cikkében, hogy az ország települései szintén rengeteg érdekes és egyedi látnivalót kínálnak mindazoknak, akik elsősorban a városi környezetre kíváncsiak.

Ez alól Norvégia fővárosa, Oslo sem kivétel, amelyet különleges építészeti jellegzetessége, interaktív múzeumi és gazdag kulturális, történelmi környezete tesz kiemelkedővé. Oslo mindazonáltal Európa legdrágább városai közé tartozik, ezért sokan csak pár napra érkeznek, és ez idő alatt igyekeznek a lehető legtöbb nevezetességet felfedezni, ami viszont nem minden esetben sikerül.

Ahhoz, hogy Oslo néhány nap alatt kényelmesen körbejárhatóvá váljon, mindenképp szükséges az utazást még indulás előtt megtervezni. Amennyiben ennek eleget teszünk, és kiruccanásunkat időben megszervezzük, akkor utazásunk során jelentős pénzüsségeket spórolhatunk, és mindenképpen a lényegesebb nevezetességeket is könnyedén megtekinthetjük.

Fotó: Shutterstock



lériát, de ekkor épült a királyi palota is. A század második felében létesült az ország parlamentje, valamint ez időben jelentek meg a korszak legújabb technikai vívmányai: vasút, távíró, telefon, villany. Emellett számtalan új gyár alakult, ami gyors népességnövekedéshez és rendezetlen nyomornegyedek kialakulásához vezetett. Talán nem véletlen, hogy éppen ekkortájt született meg a tigrisváros fogalma, mely elnevezést gyaníthatóan a híres norvég író, költő Bjørnstjerne Bjørnson használt először. Költeményében egy tigris és egy ló harcát mutatja be, ahol a tigris a veszélyes nagyvárost, Oslót, a ló pedig a nyugodt és biztonságos vidéket jelenti. Az oslóiaknak annyira megtetszett Bjørnson hasonlata, hogy végül a tigris a város jelképévé vált.

A 19. században kezdődő modernizáció ellenére Oslo dinamikus fejlődése csupán Norvégia függetlenségének kikiáltása (1905) után tudott erőteljesebb lendületet venni. A svédektől való elszakadás legjelentősebb hozadéka, hogy a városból újra főváros lett, ezzel pedig nemcsak közigazgatási, hanem gazdasági és kulturális szempontból is az ország központjává vált. Intenzív és gyors fejlődése (leszámítva a második világháborút, amikor Norvégia a Harmadik Birodalom uralma alá került) azóta is töretlen. Oslo mára Európa tengeri kereskedelmének egyik legfontosabb centruma, emellett a város több hajógyártással és szállítmányozással foglalkozó nagyvállalat székhelye. Különböző felmérések szerint a norvég főváros a világ legdrágább városai közé tartozik, szinte minden évben a top tízes lista

A 19. század első felében adták át a városi egyetemet, a színházat és a nemzeti galériát, de ekkor épült a királyi palota is.

Astrup Fearnley múzeum

MÚLTIDÉZŐ

Az Oslofjorden tövében elhelyezkedő várost – a norvég sagák szerint – Harald Hardrada alapította valamikor 1040 környékén. A város a 12-13. században a Norvég Királyság fővárosává vált, ám ezt a rangot hamar, már a 16. században, a Dániával létrejött perszonálunió következtében elvesztette, és másodlagos szerepkörbe került. A napóleoni háborúk után az unió felbomlott, és Norvégia Svédországgal egyesült. Ekkoriban a város már látható fejlődésnek indult, és számos új közigazgatási, kulturális és oktatási intézménnyel gyarapodott. A 19. század első felében adták át a városi egyetemet, a színházat és a nemzeti ga-



Az operaház
belülről



A városháza
épülete



élbolyában találjuk, ugyanakkor rendkívül magas életminőségi mutatókkal rendelkezik, melynek köszönhetően Oslo Földünk legélhetőbb települései közt is kiemelkedő helyen szerepel.

A MONARCHIA JELKÉPE

Vároštúránkat érdemes a norvég királyi palotával kezdeni, melynek építését III. Károly, Svédország és Norvégia Egyesült Királyságának uralkodója rendelte el 1824-ben. A neoklasszicista stílusú épület ma is a királyi család otthonaként szolgál, viszont az ingatlan a norvég állam tulajdonában van. A palota nemcsak otthon, hanem munkahely is: a király itt tartja a meghallgatásokat, itt gyűlik össze az államtanács, valamint a királyi udvar alkalmazottjainak is itt vannak irodái. Érdekességként említendő, hogy ha egy másik ország államfője Norvégiába látogat, akkor mindig a palota épületében szállásolják el. A palotát hatalmas, 22 hektáros park öleli körbe, melyet szobrok és kisebb tavak tarkítanak. Valamikor a parkot csakis a királyi család használhatta, de ez az idők során megváltozott, és a nagy kiterjedésű zöldterületet mára már mindenki látogathatja.

AKER BRYGGE, TJUVHOLMEN - MODERNITÁS ÉS KULTÚRA

A palota körbejárása után lesétálhatunk az Aker Brygge nevezetű negyedbe, mely korábban iparövezet volt, most Oslo egyik legmodernebb és legforgalmasabb városrésze. Rengeteg bár, étterem, szórakozóhely található itt, ezért – főleg nyáron – mind a helyiek, mind a turisták körében kifejezetten népszerű. Az Aker Bryggtől nem messze (gyakorlatilag közvetlen mellette) van a parányi Tjuvholmen negyed, melynek csücskében egy szoborpark és a híres Astrup Fearnley Múzeum kapott helyet. A Renzo Piano által tervezett múzeumban elsősorban kortárs művészeti alkotások vannak kiállítva. Gazdag amerikai kollekcióval, főképp a 80-as évek nagy művészeinek (Cindy Sherman, Jeff Koons, Richard Prince, Tom Sachs) munkáival találkozhat az ide tévedő. A múzeum leghíresebb darabját a neves „giccs-művész”, Jeff Koons egyik arany Michael Jackson-szobra képezi.

NOBEL OSLÓBAN

A két kis negyedet összekötő promenádon visszafele sétálva feltűnik előttünk Oslo városházának hatalmas, zord épülete és tekintélyt parancsoló tornyai (magasságuk több mint 60 méter). A rideg külső magyarázata, hogy az 1931 és 1950 között épült városházát a funkionalista építészeti irányzat jegyében tervezték, melynek stílusát az egyszerű, minimalista formák határozzák meg. Zord külseje ellenére ez Oslo egyik legérdekesebb látványossága, ráadásul a városháza számos hazai és nemzetközi rendezvénynek ad otthont, ezek közül a minden év december 10-én átadott Nobel-békedíj számít messze a legrangosabb eseménynek. De miért Oslóban, és nem Stockholmban adják át a díjat? Erre nincs konkrét válasz, csupán annyit tudunk, hogy ez volt Alfred Nobel kívánsága, de akaratának hátterét nem ismerjük. Az egyik lehetséges válasz, hogy a 19. században egy államot alkotó, de külön parlamenttel rendelkező Svédország és Norvégia közül Nobel a norvég törvényhozó testületet demokratikusabb berendezkedésűnek gondolta. Mindmáig az öt tagból álló norvég Nobel-bizottságot, mely a díjazott kiválasztásáért felelős, a norvég parlament nevezi ki. Közvetlen a városháza mellett van a Nobel Békeközpont, ahol különféle időszakos kiállítások tekinthetők meg.

BÁSTYA ÉS HATALOM

Délkeleti irányba haladva, a városházától gyalog ötpercrenyire található az Akershus erőd. A hatalmas erődítmény építését V. Haakon király rendel-

te el a 13. század utolsó évében, hogy ezáltal könyebben visszaverje a támadásokat. Az Akershus jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, mint az a korabeli felfogás, miszerint aki az erődöt birtokolja, az egyben Norvégiát uralja. Állítólag az összes erőd ellen irányuló ostrom sikertelenül végződött, csupán Németországnak, a második világháború idején sikerült bevennie, igaz ők mindezt ostrom nélkül érték el, Norvégia kapitulálása után. Az erődöt az évszázadok során többször átrendezték. Az utolsó nagy átépítés IV. Keresztély dán király nevéhez fűződik, aki az Akershus egy reneszánsz stílusú erődkastéllyá alakíttatta. Ma az erőd részben megőrizte katonai funkcióját, de emellett számos kormányhivatal és minisztérium otthona is. Egyebek között itt van a védelmi minisztérium és a norvég miniszterelnökség hivatala is, miután a 2011-es terrortámadás következtében kénytelen volt ideköltözni. Jelenleg az erőd egyik része – felújítások miatt – le van zárva, így sem a Norvég Ellenállás Múzeuma, sem pedig a Norvég Katonai Múzeum nem látogatható.

A FJORD ÉKESSÉGE

Az erődöt magunk mögött hagyva, továbbra is délkeleti irányba haladva, Oslo legimpozánsabb és legemblematikusabb épületéhez érünk. A Snøhetta iroda által megálmodott és 2008-ban átadott oslói operaház sokak szerint a kortárs építészet egyik remeke. A norvégok hatékonyságát és pontosságát bizonyítja, hogy az építkezések költsége állítólag 500 millió euróba került, ami a megszabott költségkeretnél 50 millióval kevesebb volt, ráadásul az operaház is jóval a tervezett átadási időpont előtt elkészült. Számos idelátogató elsősorban az épület különleges formáira kíváncsi – nyilván az előadások is sok látogatót vonzanak –, melynek külső felületét fehér gránittal és olasz La Facciata típusú márvánnyal burkolták, a belső teret pedig az üveg és a fa dominálja, ami tökéletes összhangban van a fém tartószerkezettel.

MUNCH VAGY TEMPLOM?

Kissé északnak fordulva visszakanyarodhatunk a városközpont felé, vagy egy kitérőt beiktatva felkereshetjük a Munch Múzeumot, ahol Norvégia legnagyobb művészeinek, Edvard Munch műveinek egy része látható. De vigyázat, aki csupán Munch leghíresebb, sikoly című alkotására kíváncsi, az nem jó helyen jár, ugyanis a festmény a norvég Nemzeti Múzeum egyik termében van kiállítva. Ha ez a kerülő túlságosan sok időt venne igénybe, akkor célszerű inkább a városközpont felé venni az irányt, ahol az első jelentősebb látványt az Oslo katedrális képezi. A norvég egy-

Oslo mára
Európa tengeri
kereskedelmének egyik
legfontosabb centruma,
emellett a város több
hajógyártással és
szállítmányozással
foglalkozó nagyvállalat
székhelye.



Nemzeti Színház

**Az Akershus
jelentőségét mi sem
bizonyítja jobban,
mint az a korabeli
felfogás, miszerint
aki az erődöt
birtokolja, az egyben
Norvégiát uralja.**

házhhoz tartozó lutheránus katedrális méreteiben szerény, tornyának magassága átlagos, hajóhossza alig lehet 30-40 méter. Ugyanakkor nem a méret számít, hanem a templom rendeltetése. A királyi család összes egyházi ceremóniális eseményére itt kerül sor: itt keresztelkednek, itt házasodnak, itt temetkeznek. Mindezek mellett az épület nem csak egyházi rendezvények számára biztosít teret: kormányhivatali események és művészeti kiállítások egyaránt helyet kapnak.

A DEMOKRÁCIA FELLEGVÁRA

Tovább haladva a Karl Johans főutcán, a Storting, vagyis a norvég parlament eklektikus épülete esik utunkba. Az 1814-ben megalakult norvég törvényhozás hosszú évtizedekig otthontalan volt, ezért a honatyák már az 1830-as években határoztak egy képviselőház felépítéséről, amely végül 1866-ban készült el. A norvég demokrácia jelképét egy svéd építész, Emil Victor Langlet tervezte, amely egyben élete legfontosabb munkájának is tekinthető. Elképzeléseinek megfelelően az épületet sárgás téglából és világosszürke gránitból készítették. Az Eidsvoll térre helyezett Storting egyáltalán nem számít grandiózus létesítménynek, mégis az akkori törvényhozás számára az épület túlságosan nagy volt, ezért, hogy kihasználják az üres épületrészeket, több más kormányhivatalt is ideköltöztettek. Jelenleg a norvég parlamentet 169 képviselő alkotja, melyből a két legnagyobb frakciót a Munkáspárt (49) és a Konzervatív Párt (45) adja.

IBSEN A SZÍNPADON

Szintén az Eidsvoll téren, csak épp annak a másik felén kapott helyet Oslo egyik legfonto-

sabb kulturális intézménye, az 1899-ben átadott Nemzeti Színház. Az újonnan létesített intézmény első igazgatójának Bjørn Bjørnsont választották, aki egészen 1907-ig vezette a színházat. Irányítása alatt számos remek darab került színpadra, melyek közül főképp a norvég művészek alkotásait részesítette előnyben. Nagy előszeretettel játszották például Ibsen, Holberg és Bjørnson klasszisaikat, sőt Ibsen műveit a színház megnyitása óta szinte minden évben pódiumra vitték. Állítólag a színház aranykora Vilhelm Krag író, költő igazgatói kinevezésével vette kez-

detét 1908-ban, aki intézkedései révén jelentős mértékben átszervezte az intézményt. Végül az 1929-es gazdasági válság miatt a színház a csőd szélére került, a további működését csak a kormány csekély, de létfontosságú támogatásából sikerült fenntartani. Visszakanyarodva a jelenbe, a teátrum az előadások mellett számos egyéb kulturális rendezvény otthonaként szolgál, egyebek között itt rendezik meg a Nemzetközi Ibsen-fesztivált, mely során különböző irodalmi díjakat adnak át. A jelenlegi igazgató Hanne Tømte, aki 2009-től vezeti az intézményt. Ottjártunkkor épp az Alice Csodaországban című darab volt terítéken, mely az évad egyik legjelentősebb előadásának számított.

A színház mögött pár száz méterre újra a norvég királyi palota kellemes pasztellszínű épülete magasodik, ami azt jelenti, hogy sikeresen körbejártuk Oslo városközpontját, és mindközben a legfontosabb látványosságokat is megtekintettük. Amennyiben a nevezetességeket inkább csak kívülről szeretnénk megcsodálni, úgy ez a kis várostúra akár egyetlen napba becsúfolható, ha viszont egy-egy épületet, létesítményt belülről is szemügyre vennénk, akkor legalább két napot vesz igénybe. Természetesen ez is sok minden egyébtől változhat: milyen évszakban megyünk, a napszak mely időpontjában kezdjük és fejezzük be a várostúrát. Akinek több ideje akad, az nyugodtan rászánhat egy egész napot a városban található izgalmas és interaktív múzeumok felfedezésére, továbbá szintén érdemes felkeresni és körbejárni az Ekeberg és a Vigelands parkokat, melyeket különféle – többnyire kortárs – művészeti alkotások díszítenek. ■